

Kmetijski list

Glasiło „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
celoletno K 50.—
pololetno „ 25.—
Posamezna številka „ 1.—

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnavaj si sam!

Inserati:
1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase K 1.—
uradne razglase „ 150
reklame „ 2.—

Uredništvo in upravništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Bilanca naših poslancev.

Končano je veliko in zgodovinsko važno delo. Ustava je sprejeta in naloga ustavotvorne skupščine je dovršena. Naša dolžnost pa je sedaj, da položimo obračun dela naših poslancev, da morejo presoditi oni, ki so jih poslali v ustavotvorno skupščino, če so zaupali svoje interese pravim ljudem ali ne. Z mirno vestjo polagamo bilanco, ker oprti na uspehe njih dela in v zavesti storjene dolžnosti moremo le želeli ljudsko sodbo.

Dvojna je bila dolžnost naših poslancev v ustavotvorni skupščini. Zastopati so imeli

Interese domovine in interese kmetijskega ljudstva.

Tesno spojeni so ti interesi, ker iz kmetijskega ljudstva črpa domovina svojo moč, blagostanje kmeta pa odvisi od podpore in zaščite, ki mu jih mora dajati država. Zaradi tega hočemo močno državo, ker nam slabotna država ne more dati nobene opore, zaradi tega pa tudi hočemo, da prizna država svojo dolžnost do kmetov, ker kmetje smo njen temelj, predpogoj njenega obstanka.

Ni še danes dosežen v polnem obsegu ta ideal. Krivda je na obeh straneh, ker se i državni mogotci i kmetško ljudstvo samo premalo zavedajo svojih dolžnosti. Da bi izvolilo vse kmetiško ljudstvo Jugoslavije za svoje zastopnike samo prave pristaše kmetijske misli, bi na mah prešla vladna moč v roke tistih, ki vzdržujejo vso državo, to je v roke kmetov. Toda kot trezni ljudje vemo, da nakrat ni skoro nobena stvar mogoča in da se je treba za vsako stvar dolgo in vztrajno boriti. Zato pa tudi vemo, da naših devet poslancev ni moglo v skupščini, ki šteje 419 poslancev, na enkrat izpremeniti vsega, temveč da so mogli delovati le v okviru možnosti, v skladu z danimi razmerami.

Če pa so vedeli naši poslanci, da ne morejo doseči hipoma vsega, kar potrebuje naše ljudstvo, pa so enako dobro znali, da je njih glavna dolžnost, da so

neomajni glasniki kmetijske osamosvojitve,

da so borci za našo Staro pravdo.

Sledeč temu visokemu cilju, so vstopili poslanci SKS. ob svojem prihodu v Beograd takoj

v »Zemljoradniški klub«,

v katerem so bili zbrani kmetje iz Srbije, Bosne i Dalmacije in Vojvodine. Poleg kmetov pa je bila v klubu tudi gotova gospoda, ki je bila na škodo kmetiškim interesom, ki je očitno simpatizirala s komunisti in ki je preprečevala vsako pametno parlamentarno delo. Pod pezo prevelikih davčnih bremen je ječalo vse kmetiško ljudstvo države, vsled pomanjkanja ustave je vladal v vsej državi pogubno vplivajoč nered, oboje pa je bilo premagljivo le, če pridejo tudi kmetiški zastopniki k tisti misli, kjer se dele dobrote — z dru-

gimi besedami, če vstopijo v vladu.

Zategadelj so združili naši poslanci obe nalogi in dejali vladi, da jo podpro pri sprejemu ustave, če sprejme ona kmetiške zahteve v svoj program. In ker se je vlada v to zavezala,

so vstopili naši poslanci v vladu

in služili tako domovini in kmetišskemu ljudstvu.

Zemljoradniki, ki so glasovali za vladu in proti vladi, so imeli sicer zaradi tega proste roke, toda zato prihajajo tudi s praznimi rokami domov, obloženi vrhu tega z očitkom, da so glasovali proti ustavi, proti ureditvi države, za zmago katere je prav srbski kmet največ žrtvoval. In prihajajo domov dalje z očitkom, da so krivi, če bo izplačana mohamedancem visoka odškodnina, ker niso vstopili pravčasno v vladu, to je obenem z našimi poslanci. S svojimi političnimi neuspehi so diskreditirali kmetiško gibanje in prizadeli kmetiški misli težko rano. Zategadelj ni čudno, če so vstopili v naš klub tudi srbski in bosanski poslanci, s čimer so pač najjasneje dokazali, kako pravilno je bilo stališče naših poslancev. Nehote pa so pripoznali to tudi zemljoradniki sami, ko so bili tik pred sprejetjem ustave pripravljene glasovati za ustavo, čeprav jim vlada ne bi izpolnila nobenih izmed točk, na katere so polagali veliko važnost tedaj, ko so vstopili naši poslanci v vladu.

S svojim treznim in pametnim nastopom so poslanci SKS. dokazali, da je kmetiško ljudstvo politično zrelo in da ne potrebuje nobenih varihov. Z jasnimi cilji pred seboj in s trdno voljo v sebi so hodili od uspeha do uspeha ter izvršili tisto, za kar so bili poslani v skupščino, da dajo namreč narodu ustavo.

Sprejetje ustave sta bili končno državna potreba in častna dolžnost slovenskega kmeta.

Ko so prišli leta 1918. slovenski poslanci v Beograd, so bili naravnost ljubljenci Beograda. In tedaj njih voditelj Slovencev, dr. A. Korošec, je užival tak ugled, kakršnega tudi sam ni mogel nikoli pričakovati. Vse mu je bilo dostopno in dve in pol leta je vladal neomejeno v državi. Vsi zakoni, vse neredbe so izšle z njegovim podpisom, po njegovem odstopu pa smo doživeli, da je bil dr. Korošec tisti, ki je najhujše nastopal proti svojim lastnim odredbam. Nič čudnega tedaj, če je ta dvoličnost provzročila, da so izgubili Srbi zaupanje do Slovencev. Toda Slovenci potrebujejo njih zaupanje, ker naši ljudje so pod tujim jarmom in ne srbski. Poleg tega je resnica, da nismo mi niti primeroma toliko žrtvovali za postanek naše države kakor Srbi. Ker je tudi naša dolžnost, da damo državi, kar le-ta za svoj obstoj potrebuje, zato smo ponosni, da so bili med onimi pa-

trioti, ki so dali državi ustavo, tudi zastopniki slovenskega kmeta.

Kakor pa so uvidevali naši poslanci potrebo ustave, tako so se seveda tudi zavedali, da brezpogojno ne morejo biti za vsako ustavo. S prvega početka so vedeli, da morejo glasovati le za tako ustavo, ki da ljudstvu vsaj minimum njegovih pravic. Ker na Vidov dan sprejeta ustava izpolnjuje ta pogoj, zato so mogli naši poslanci tudi z mirno vestjo glasovati zanj. Popolna enakopravnost vseh treh plemen in državljanska svoboda sta zajamčeni, obramba vere kakor tudi prepoved njene zlorabe sta ustavno določeni, gospodarsko izrabljanje slabijih je prepovedano, vlada ljudstva je zakonito uveljavljena, široka avtonomija pokrajin brez škodljivega separatizma je izvedena in dana je možnost vsakomur, če je le zmožen, da se uveljavi neomejeno. Dasi plod kompromisa (saj je bilo v ustavo sprejetih 50 točk, ki jih je nasvetovala opozicija), je sprejeta ustava vendar tako dobra, da smemo z njo brez sramu stopiti tudi pred tuj svet. Življenje samo bo dokazalo, kako vtol in lažljivo je vse vpitje opozicionalcev, ki besedičijo o »najslabjši« ustavi in ki zahtevajo nemogočnost, naj bi že prva ustava bila taka, da bi zadovoljila i komuniste i radikalce i Radičevce i Velesrbe.

Kakor pa je ustava podlaga zdravemu življenju v državi, tako zna sama ne zadostuje. Vse odvisi od tega, v kakem duhu se vlada. Vsi vemo, da je bilo v naši državi veliko korupcije, ki še dandanes ni povsem izginila.

Boj korupciji

je bilo zato geslo naših poslancev, ki so ga z uspehom izvrševali. Omenimo naj samo gospodarstvo na topčiderskem državnem posestvu, kjer je tovariš Pucelj z močno roko zatrl korupcijo tako, da smo doživeli v parlamentu skoraj nemogoč primer, da je interpellant sam pohvalil ministra, katerega je interpelliral.

Posledica korupcije so bile tudi izvoznice, ki so provzročile toliko gorja med našim narodom. Spričo tega je bilo geslo naših poslancev

boj izvoznicam.

In zopet je bil naš zastopnik, tovariš Pucelj, tisti, ki je ta boj tudi praktično izvedel, ker je pri kontingentnem izvozu konj prepovedal izvoznice.

Toda nele v doseženih uspehih obstoji zasluga naših poslancev, temveč tudi

z načinom svojega dela

so si priborili dalekosežno zmago. Kot pravi ljudski zastopniki so pri vsakem važnem vprašanju vprašali za mnenje ljudstvo samo, tako pri izstopu iz »Zemljoradniškega kluba«, vstopu v vladu in sprejetju ustave. Ta demokratičnost naših poslancev se je posebno sijajno izkazala glede vladnega načrta o prometnem davku. V asprotju s parlamentarnim običajem so dosegli naši poslanci, da

je bila vladna naredba predložena našemu klubu v študij ter mu dana s tem prilika, da je izločil iz neredbe vse, kar je bilo v škodo kmetišskemu ljudstvu.

Ko so videli nato kmetiški poslanci iz demokratskega in radikalnega kluba, kako dosežajo naši poslanci uspehe, ker ne podpirajo na slepo vladnih naredb, so uprizorili v svojih klubih celo revolucijo in končali s pogubnim sistemom za kmeta, po katerem je skupina nekaterih gospodov odločevala o vsem. Izsilili so sklep klubov, da se mora v bodoče predložiti vsaka vladna naredba klubom v pretres. Misel kmetiške osamosvojitve je prodrla tako tudi v demokratski in radikalni klub in mi smo ponosni, da so dosegli to naši poslanci.

Propagandi naših idej

so posvečali naši poslanci sploh največjo pozornost. Praški izlet je v tem oziru sijajen dokaz, ki se bo še izpopolnil z izletom v Srbijo, ki ga priredi letos vlada. Oba izleta sta zasluga naših pristašev.

Velikanski so uspehi, ki so jih dosegli tako naši poslanci v idejnih in splošnih stvareh, še večji pa so uspehi, ki so jih priborili

v gmotnem oziru.

Vsled pomanjkanja prostora ne moremo obširno opisati vseh teh uspehov, temveč zadovoljiti se moramo s tem, da jih samo navedemo.

Epohalne zasluge naših poslancev so zlasti te-le:

- 1.) Svoboden izvoz živine brez razlike starosti in teže.
 - 2.) Znižanje izvozne carine za živino na eno petino dosedanje carine.
 - 3.) Carine sploh prost izvoz svinj do 50 kg težkih.
 - 4.) Dovolitev izvoza 5000 lahkih konj proti plačilu ene dvanaestinke dosedanje carine.
 - 5.) Prost izvoz težkih konj.
 - 6.) Prost izvoz žrebet vseh pasem.
 - 7.) Dvignjenje Koroščeve neredbe o prepovedi klanja telet.
 - 8.) Razveljavljenje neredbe o ovirah kupčije z živino.
 - 9.) Ukinitev 50odstotnega obrtnega davka na izvozno carino živine.
 - 10.) Odprava 10odstotnega davka pri kupčiji z živino.
 - 11.) Odprava trošarine na vino za lastno uporabo (tudi gostilničarjev).
 - 12.) Davka prosta žganjekuha za domače potrebe.
 - 13.) Znižanje carine na uvoz industrijskega blaga za polovico.
 - 14.) Oprostitev kmetovalcev in malih obrtnikov prometnega davka.
 - 15.) Zemljiški davek se ne zviša.
- Poleg teh za kmetovalce vse države važnih pridobitev pa so dosegli naši poslanci še sledeče, posebno za Slovenijo važne uspehe:
- 16.) Ustanovitev poljedelske šole na Gorenjskem.
 - 17.) Zopetna uvedba davčnih knjižic.

18.) Zopetna sestava cenilnih komisij.

19.) Oprostitev vojaške službe za sinove-edince onih staršev, ki plačajo 80 kron davka in ne 20 kron, kakor je bilo to do sedaj v veljavi.

Razen navedenih večjih uspehov pa so izvršili poslanci SKS. nebroj uspešnih intervencij in si pridobili v tem pogledu tak sloves, da so jih prosili za pomoč celo duhovniki.

Pri svojih intervencijah so bili naši poslanci tako vestni, da se niso ustrašili nobenih poto in nobenih žrtv. V prosepah naših vojakov so intervenirali poslanci SKS. pri četah samih, četudi so bile le-te stotine kilometrov oddaljene od Beograda, ter s tem dosegli, da so se razmere v vojski znatno izboljšale. — Glede naseljevanja v južni Srbiji si izmed vseh poslancev ustavotvorne skupščine ni stekel nobeden takih zaslug kakor poslanec Mrmolja.

Kjerkoli je bila pomoč potrebna, tam so zastavili svoje delo naši neumorni poslanci. Omenimo naj iz cele vrste podpor le nekatere, kakor podporo Vodičanom v znesku 80.000 kron in podporo obrtnišskemu velesejmu v Ljubljani v znesku 600.000 kron.

Čeprav tako obloženi z delom, pa so vendar naši poslanci še vedno možni, da so bili v živih stikih s svojimi volilci. Brezštevne shode so priredili po vseh krajih naše domovine in izpolnili tako važno zahtevo našega ljudstva, da poročaj poslanec volilec tudi o svojem delu in ne, da prihaja pred volilce samo takrat, kadar jih potrebuješ, to je pred volitvami, kakor delajo to še dandanes demokrati.

Poleg vsega tega pa so bili naši poslanci tudi najdelavnejši člani v načelnstvu in v raznih odborih stranke, tako da moramo s ponosom reči, da je bilo vse poslovanje naših poslancev en sam delaven dan.

Kar je bilo človeško mogoče, to so storili naši poslanci, in zato polagamo s ponosom bilanco njihovega dela, ker je ta bilanca sijajno izpričevalo sile naše ideje, zasluge naših poslancev in koristnosti naše stranke.

Ovenčani z uspehi stopajo naši poslanci iz ustavotvorne skupščine v zakonodajalno. Z radostjo jih spremljamo tja, ker vemo, da jih enako zmagovite pozdravimo tudi pri izhodu iz nje.

Toda njih zmaga ne odvisi le od njihovega dela, ampak vse kmetiško ljudstvo mora biti njih pomagač. Kmetje in kmetiški delavci! Pred Vami leži bilanca dela naših poslancev. Prepričujoče Vam govorijo, da so poslanci storili svojo dolžnost in da morate storiti tudi Vi svojo.

Delajte za naš list, nabirajte za naš tiskovni fond, bodite dobri, zavedni in zvesti strankarji, ker le tako dosežemo osamosvojitve in odrešenje kmetijskega ljudstva! Nobeno delo in nobena žrtev Vas ne sme preplašiti, kajti šele sredi boja za Staro pravdo smo!

Somišljeniki, pristopajte k „Ekonomu“, osrednji gospodarski zadrugi!

Če boste njeni neomahljivi borci, kakor so bili to naši poslanci, tedaj je zarja sreče kmetiškemu ljudstvu zagotovljena!
V boj za Staro pravdo!

Lov na viničarje.

Ker so se vrnila naši poslanci iz Beograda z brezštevilnimi uspehi za svoje volilce in ker so se istočasno vrnila socialnodemokratski in klerikalni poslanci brez vseh uspehov, sta združili črna zavist in skrb za mandate te bratce v prijateljskem objemu, da udarijo z združenimi močmi na te preklicane samostojne.

In tako smo doživeli neverjetnost, da 'trobi črni' «Slovanski gospodar» isto, kar reglja rdeči «Ljudski glas» in da oba v eni sapi kričita nad našimi poslanci, osobito nad tovarišem Puceljem, češ da so izdali — viničarje!

Lažnivi bratci trdijo, da nismo mi odobrili viničarskega reda, ki so ga tako sijajno izdelali klerikalci in socialni demokratje in da smo se s tem izkazali za največje škodljivce upravičenih interesov viničarjev.

Počasi, črnordeča gospoda, ker resnica je čisto drugačna in ne na slavo vam, ki hočete na račun ubogih viničarjev priti zopet do politične moči, kajti vse vaše kričanje za koristi viničarjev ni nič drugega, kakor umazana politična špekulacija in kakor grd lov na mandate, kar dokazuje ravno najbolje od vas tako hvalisani viničarski red.

Pa preidimo k stvari sami, da bo čim prej razkrita črnordeča demagožija.

Ljubljanska pokrajinska vlada je predložila osrednji vladi v Beogradu načrt novega viničarskega reda, ki so ga svoje dni pomagali skrpucati tudi socialni demokratje in klerikalci. Kakor vedno, tako je zahteval tudi sedaj naš Pucelj, da se predloži nameravana naredba najprej našemu klubu v študij, ker šele po njegovih odobritvi jo more on podpisati.

To se je tudi zgodilo in naši poslanci so preštudirali predloženi viničarski red. Po vestnem preudarku pa so prišli do zaključka, da je novi viničarski red skrajno birokratičen in samo v korist kapitalistov, bogatašev in zlasti tujerodcev, ki so od nekdanj zablajali viničarje na najbolj nezasiščen način.

Črnordeča gospoda je bila torej mnenja, da smejo te ljudske pijavke še naprej izrabljati uboge viničarje. Niso pa bili tega mnenja naši poslanci, ki so zahtevali, da se prenarede vse točke novega viničarskega reda, ki so v škodo viničarjev, ker drugače ne bodo oni podpisali načrta. Ko bodo izpreminjevalni predlogi vmeščeni v načrt, tedaj bomo izpregovorili o stvari še natančneje in tedaj bodo spoznali tudi viničarji, kakaj prijatelji so jim klerikalci in socialni demokratje.

Kako različno pojmujejo koristi viničarjev naši poslanci in pa omejena črnordeča gospoda se vidi že iz tega, da so bili klerikalci in socialni demokratje zadovoljni, če bi postal novi viničarski red veljaven le potem naredbe. Naši poslanci pa so nasprotno zahtevali, da se uveljavi naš viničarski red potem zakona, ki ga sklne zakonodajalna skupščina, ker le tako bodo trajno zagotovljene pravice viničarjev. Naredbo more vsakdo ovreči, dočim ima zakon trajno in trdno moč.

Črno-rdeča bratca sta se znašla v objemu, da zrušita nas. Dosegla pa sta nekaj čisto drugega, da sta se namreč razkrinkala kot lažniva prijatelja viničarjev. Zmotila pa sta se tudi, ko sta mislila, da so viničarji tako neumni, da ne bodo spoznali resnice.

Lov na viničarje se je ponesrečil, ker so viničarji že davno sili, da bi bili samo orodje za dobrobit črnordeče gospode. Viničarji hočejo uspehe, le-te pa prinašajo samo naši poslanci in zato bo brez blagoslova nameravana zveza klerikalcev in socialnih demokratov.

Zopet uspeh.

Mlatičem, viničarjem in drugim delavcem iz ptujskega okraja, ki gre do običajno vsako leto daleč doli v Hrvaško mlatiti žito, da si tam kot

plačilo zaslužijo žito, ki ga potrebujejo za prehrano svoje družine je izposloval poslanec Urek polovično železniško vožnjo med postajama Ptuj in Džurdževac za vožnjo tja in nazaj ter tudi za dovoz zasluženega žita.

Naši poslanci delajo neumorno ter prinašajo kmetiškemu ljudstvu uspeh za uspehom. To je njih najboljši odgovor na vse nesramnosti klerikalcev in njihovih poslancev, ki znajo samo po časopisu in shodih nesramno lagati, zabavljati in zasramovati naše ljudi. Nam je to v veselje, ko vidimo, v kaki pekleni zlobi se zvijajo klerikalčki, ki bi v obupu in zavisti radi pogoltnili samostojne kar žive. Pa zastoj je njih lajanje, ker ljudstvo je za tistega, ki dela.

Občni zbor „Ekonom“.

V nedeljo dne 10. julija t. l. je bil prvi občni zbor «Ekonom», osrednje gospodarske zadrage s sedežem v Ljubljani.

«Ekonom» je bil prvotno zamišljen kot delniška družba. Ker pa ni bilo vplačanih toliko delnic, da bi se dosegel v pravih določeni kapital, s katerim bi mogla družba uspešno delovati, ker se je dalje izkazalo, da imajo zadrage različne ugodnosti, kakor n. pr. pri davkih, carini itd., in ker je končno duhu časa in kmetiškimi razmeram zadržna oblika gospodarske organizacije veliko primernejša, kakor pa delniška družba, zato je preosnoval pripravljalni odbor «Ekonom» v osrednjo gospodarsko zadrugo. Namenovi zadrugi je, gospodarsko združiti vse kmete, obrtnike in kmetijske zadrage po deželi v močno gospodarsko organizacijo, ki naj štiti kmetijski stan pred velekapitalističnim izkoriščanjem s tem, da preskrbuje, oziroma posreduje, svojim članom vnovčevanje pridelkov in nabavo raznih kmetijskih potrebščin.

Na občnem zboru so bile v lepem številu zastopane podružnice dosedanjega «Ekonom», in pa na novo včlanjene kmetijske gospodarske zadrage. Predsednik pripravljalnega odbora je podal po otvoritvi občnega zbora izčrpno poročilo o dosedanjem delovanju. Priporočal je dalje članom, naj se oklenejo zadrage z zaupanjem in ljubeznostjo, kajti le v gospodarski osamosvojitvi je rešitev kmetijskega in obrtniškega stanu. Ne zadržuje, če zna kmet ali obrtnik le svojo štroko, marveč zanj je prav tako važno, da spravi svoje s poštenim trudom pridobljene pridelke v dober denar. To pa je mogoče samo tedaj, če je tako gospodarsko organiziran, da prodaja potem svoje organizacije-zadrage naravnost in brez posrednikov onim, ki njegove pridelke potrebujejo in kupujejo. Na drugi strani pa naj kupuje stvari, ki jih potrebuje sam, le pri onih, ki jih proizvajajo in ne pri raznih posrednikih, ki čisto po nepotrebnem blago draže.

Cilj združništva je, da se izloči prekupce, ki spravijo velik del vsega čistega zaslužka pridelovalčevega v svoj žep. Zato mora biti geslo vseh, da pridejo po združništvu do osamosvojitve tako producentov kakor tudi konsumentov. Predsednika poročilo so sprejeli zborovalci z odobravanjem na znanje.

Nato so bili izvoljeni soglasno v načelnštvo ti-le tovariši: B. Skalič, višji vinarski nadzornik za predsednika, inž. Fr. Zupanič za podpredsednika, Janko Bukovec, inž. M. Kosmač, Ludovik Plavšak, Jože Kramar, Ivan Perko, dr. Ivan Kavčič, Fran Sušteršič, Ivan Rus in inž. Ernest Krulj pa za odbornike.

V nadzorništvo so bili izvoljeni soglasno: Gustav Pirc, Fran Lampert, Fran Pestotnik, dr. Janko Kršnik, Vovk, Martin Bajuk, Jožef Hočvar in Franc Kene ml.

Končno se je sklenilo, da se načelnštvo takoj zainteresiraj za trgovino, za vnovčevanje kmetijskih pridelkov in obrtnih izdelkov, za dobavo kmetijskih potrebščin, da bo mogel pričeti «Ekonom» čim prej in čim uspešneje s svojim delom v prosep kmetijskega stanu in pomagati tako kmetu do gospodarske samostojnosti.

Da bo mogel «Ekonom» kar naj-uspešneje delovati, je apeliral predsednik na vse člane, da neumorno pridobivajo zadrugi nove člane, se zahvalil za obilno udeležbo ter zaključil lepo uspehi prvi občni zbor samostojne kmetijske gospodarske organizacije «Ekonom», ki je nositelj lepše bodočnosti kmetijskega stanu.

Velik požar v Danah pri Ložu.

V soboto dne 9. t. m. okoli tričetrt na devet je izbruhnil v kozolcu Janeza Hrašovca v Danah pri Ložu ogenj, ki ga je zanel baj nekaj možakar iz Gradaca pri St. Petru na Krašu.

Ogenj je zajel že streho, ko ga je opazil posestnik kozolca. Od kozolca se je širil ogenj z velikansko naglico po sosednih hišah in po vrsti zajel bližnji živinski hlev in stanovalsko hišo tega posestnika. Skoraj pa so postala žrtve ognja tudi poslopja posestnikov Jakoba Škerbca, Ant. Maharja in Feliksa Kandareta ter posestnice Marije Kandaretove. Večina poslopij kakor tudi vse gospodarsko orodje je popolnoma uničeno. Pogorelo je dalje vse spravljeno seno in večinoma tudi vsa obleka in pohištvo. Le živino so mogli z največjo težavo še rešiti.

Na pomoč so prihitela gasilna društva iz Starega trga, Loža in Zorovnice. Kljub njihovem vloglednemu in požrtvovalnemu delu pa je bila omejitev požara silno težavna, ker je primanjkovala voda.

Nujno potrebno je, da se napelje iz Vrhovnice v vasi Nadlek, Podcerkev in Dane vodovod, ker le tako je mogoče obvarovati ljudstvo pred takimi izgubami, kakršne so doživeli posestniki pri požaru v Danah.

V vsem je po požaru prizadetih 12 posestnikov, katerim je večinoma vse pogorelo. Po cennitvi gospodarskega urada znaša skupna škoda 5.663.000 kron.

Pomoč težko prizadeti vasi je nujna in mi upamo, da jo bodo naši tovariši podpredsednik Dobnik, po-verjenik Jamnik in poslanca Drogenik in Kušar, ki so si ogledali vso škodo, preskrbeli.

Pozivljemo pa tudi vse kmetsko ljudstvo, da priskoči svojim stanovskim tovarišem na pomoč, ker zahteva to njegov lastni interes.

Pomagajte — pomoč je nujno potrebna!

Pokrajinske vesti.

(Nasvet vladi.) V interesu ljudstva, pa tudi vlade same je, da delujejo županstva točno in pravilno. To pa je dandanes, ko se od županov sila mnogo zahteva, zelo težavno. Kajti župani na deželi ne morejo vsega sami znati, še bolj nemogoče pa je, da bi si držali svoje tajnike. Zato bi bilo zelo umestno, da bi bili imenovani nekaki županski učitelji, ki ne bi imeli druge naloge, kakor da bi oskrbovali županstva in pomagali županom pri reševanju poslov. Seveda ne bi smeli imeti nobene občinske moči, temveč bi bili le svetovalci, ki bi se jim župani posluževali, če bi se jim zdelo to potrebno. Prepričani smo, da bi bilo s takimi potujočimi občinskimi tajniki, ali kakor bi se jih že imenovalo, ljudstvu zelo ustrezno. Zategadelj pričakujemo, da uvažuje vlada naš nasvet.

(Stavbno vodstvo za osuševanje barja.) Vsled velike suše je nujno potrebno, da se zapro zatvornice na Ljubljani, da se na ta način namoči že vsa razpokana zemlja. Upamo tudi, da bo ta kratak opomin zadostoval.

(Vsi po vrsti nam ostajajo odgovorni.) Vljudo, toda ostro smo postavili na kandidata Skoberneto resno vprašanje, kako je z njegovimi zvezami z Radičem. Dobili nismo nobene odgovora, ker je pač vse res, kar smo pisali o kandidatu Skobernetu. Napisali smo na naslov poslanca Sušnika tudi zelo resne stvari, na katere običajno poštenjaki ne molče. Toda odgovora vseeno nismo postali deležni. — Stavili smo dalje na dr. J. Korošca nekaj zelo važnih vprašanj in povprašali smo tudi gosp. Pušenjaka, kako misli zagovarjati svoje mesto odgovornega urednika najbolj podlih listov. Toda vedno doživljamo eno in isto, da je namreč resnica zaprla vsem sapo. In v zadnjem času smo stavili tudi na ljubljanske univerzitetne profesorje po-nižno vprašanje. Pa kaj bi odgovarjali visoki gospodje nam — kmetom! — Vsi po vrsti so nam ostali odgovorni.

dolžni in mi zato samo konstatiramo, da je bilo vse res, kar smo pisali, ker njih molk to dokazuje.

(Anton Pesek) ni potrjen za župana Ljubljane in je bila naša tozadevna vest v prejšnji številki netočna. — Absolutno ne razumemo, zakaj bi nekateri na vsak način radi naredili G. Antona Peska za mučenika. Še bolj pa se čudimo politični kratkovidnosti gotovih krogov, ki si s tako pridnostjo koplejo grob, ker tako slovesno pokopavajo geslo demokratizma. Pa naj bi se še kdo čudil, če napredujejo narodni socialisti! Ali še ne izprevidite, da ne napredujejo narodni socialisti vsled lastne sile, temveč le vsled demokratiških napak, ki so vsak dan večje in vedno bolj grobe!

(«Slovenec») z dne 16. julija 1914. je pisal: «Dokler bo SLS. s prstom gibala, bo visoko držala avstrijsko zastavo.» Temu načelu je ostala SLS. zvesta. — «Slovenec» z dne 16. julija 1921. pa piše: «Skalnato trdno je branilo prejšnje čase (mislijo pod Avstrijo) mesto Kranj slovensko narodnost. Sedaj pa prihajajo na dan izdajice. Liberalni kranjski občinski svetovalci po vsi sili hočejo postati Srbi, ker menijo, da jih ni rodila slovenska mati. Za 700.000 kron so kupili neko hišo za šolo in občinsko posvetovalnico. Verjetno je, da bodo v svoji navdušenosti za Srbe to hišo imenovali Srbijo in dali v njej stanovanje novemu častnemu meščanu Pašiću!» — Vsak dostavek bi bil menda odveč!

(Na klerikalno besedičenje o reviziji ustave) je uničujoče odgovoril urednik «Beogradskega dnevnika», g. Cievarić, ki ga sicer naši klerikalci kaj radi navajajo. Cievarić pravi: Ni naša naloga, da revidiramo ustavo, ki smo jo šele sprejeli, temveč naša naloga je, da uničimo take politike, kakršni so dr. Korošec, Radić in Protić, ki so vsi škodljivci ljudstva. Edino, kar moremo dostaviti mi k tej uničujoči sodbi enega prvih srbskih žurnalistov, je: Res je!

(«Slovenski gospodar») se je zopet predstavil svetu kot najnižkotejši list vse države. Zopet je nabral celo kopo laži, jo pomnožil z goro lopovščin in vse to zavil v hinavščino, da se je izkazal kot mojster nedostojnosti. Skrajnji čas je že, da bi se raznim časnikarskim izrodkom, kakršni se med drugim pojavljajo v posebno lepi izdaji v «Slovenskem gospodarju» in «Straži», stopilo brezobzirno na prste.

(Med največje neslanosti «Slovenskega gospodarja», da se milo izrazimo, spada njegovo očitjanje tovarišu Pucelju, da je mesar, tovarišu Dobniku, da je mlinar, in tovarišu Drogeniku, da je trgovec. Kakor da bi bilo nečastno, če je človek mesar, mlinar ali trgovec. Nečastno pa je, če se človek živi le od obrekovanja, častikraje in hinavščine, kar se more očitati skoraj vsem, ki pišejo «Stražo» in «Slovenskega gospodarja». Iz podlega očitjanja «Slovenskega gospodarja» se vidi samo, da nima ta list nič zmisla za pošteno delo, ker drugače bi dal delu čast, ki mu jo pripozna vsak poštenjak. Toda kdaj že je zapustil poslednji poštenjak «Slovenskega gospodarja»!

(Premnogi se izprašujejo,) kako je to mogoče, da piše katoliški list tako podlo in tako lopovski, kakor dela to redno «Slovenski gospodar» in «Straža». Tudi mi nismo tako dolgo mogli tega razumeti, dokler nam ni ugledel urednik pri listu SLS. razrešil uganke. Polovica neke številke «Slovenskega gospodarja» in «Straže» je namreč spočeta v pija-nosti. Zato ne bomo dejali več «Slovenski gospodar», temveč «Slovenski pijanec» in takoj bo z imenom pojasnjeno vse.

(Zakaj ne napadamo demokratov,) nas rad kdo povpraša. Odgovor je kratak in jasev. Z mrtvimi se ne borimo in stranka, ki je zapisana poginu, umre najhitreje in sigurno, če se jo pusti čisto pri miru. Zato se tudi mi ne pečemo z demokratji.

(Študijska podpora za agronome.) Abiturijentom, ki se mislijo posvetiti agronomskim študijam, naznanjamo, da se podpira z državnimi sredstvi le prosišce, ki so iz kmetije doma, oziroma ki so kmetskega stanu, ali pa ki so imeli priliko, pečati se s kmetijstvom med svojimi dosedanjimi študijami, kar je v prošnjah izrecno navesti in podpreti.

(Za kmetijski tabor v St. Vidu nad Ljubljano,) ki bo dne 14. avgusta, vladajoč povsod največje zanimanje. Predpriprave so v polnem teku, tako da bo tabor gotovo ena najsajajnejših prireditvev naše stranke. Zato, tovariši, bodi geslo vseh: Dne 14. avgusta vsi na tabor v St. Vid! Vsi na delo za uspeh in sijaj taborja!

(Predgrad.) Podpisani sem bil dne 8. julija pri sodnijski razpravi kot pooblaščenec. Ker so se v dvorani medsebojno razgovarjali obo sodnika in advokat, sem se v obrambo tožbe oglašil k besedi tudi jaz, nakar mi je dejal sodni svetnik: «Tiho, mi imamo arest!» Te pošasti sem se tako ustrašil, da sem obmolknil in se nisem upal več oglašati k besedi kot pooblaščenec. — Torej

tako se še dela z nami! Nas poštone kmete šikanirajo in brez pravega povoda nam groze z arestom. Vidi se, da še ni izvojevana Stara pravda. Zato pa, kmetije in kmetijski delavci, ki še niste v naših vrstah, pristopite vsi k SKS., ki je prava kmetijska stranka. Če bomo v njej složni, tedaj bomo izvojevali tudi svojo Staro pravdo in tedaj bodo nas kmete spoštovali tudi v uradih, kakor mi že danes nje spoštujemo. — Jožef Šmalcel s. r., Predgrad.

(Popotnik iz Zalske doline.) V nedeljo dne 3. julija sem jo rezal proti Mali Zalni. Kar zaslišim, da je bila v Zalni volitev župana, pri kateri je bil izvoljen Vavpet iz Loke. No, sedaj bo pa že shajal z 200 kronami na leto! Ko sem stopil nekaj korakov dalje je že počil strel iz možnarja. Pogledal sem okoli sebe in zapazil možičke, stare in mlade. «Čemu pa streljate danes?» sem jih vprašal. «Na čast župana! Danes smo zmagali mi od SLS.,» so mi odvrnili. «Kako ste zmagali? Saj ste vender propadli! Saj je župan iz Loke!» sem jim odvrnil. Pa se je hitro oglašil eden izmed njih rekoč: «Saj smo dobili enega svetovalca — Podržaja — in ta zaleže več kot vsi župani!» Pa kaj naj bi jim dejal, če pa mislijo tako pametno! Vprašal sem jih nadalje, kje so dobili smodnik. «Pri Orlih» se je glasil odgovor. «Zakaj pa niste streljali raje na Sv. Rešnjega Telesa dan? Ali bi ne bilo bolje, če bi streljali Bogu na čast, kakor pa da streljate za take neumnosti?» Toda na to vprašanje so mi rekli samo, da tedaj ni imel nihče časa. Tako vneti so torej za vero! Govorili pa smo še naprej in vprašal sem jih, zakaj so pri nespametnih. Odvrnili so mi, da zato, ker se morajo samostojni vsako nedeljo jeziti, ko jih župnik obkłada s prižnice v vsakovrstnimi imeni, kakor z brezverci, judeži in sličnim. «Kako morete potem s svojim duhom biti pri sv. maši, če se samo zabavate nad svojim bližnjikom?» sem jih vprašal dalje. Toda moje vprašanje jim ni bilo v zadrego, temveč odvrnili so mi veselo, da je tako veliko bolj kratkočasno pri maši. Imel sem dosti teh «vernikov» in ubral sem jo proti Mlačevem. Na poti sem srečal moža, ki mi je pričel pripovedovati, kako je v Zalni zmagala SLS. Ko sem mu povedal, da to ni res, ker so zmagali Ločani, pa mi je rekel: «Ampak klerikalci so fajn ljudje. V nedeljo je prišel na Mlačevo Fink, zaupnik SLS. Pila sva žganje, da je bilo kaj. Potem sem ga pa peljal v Zalno in tam sva pa pila pri Janezovem Tonetu še naprej. Za šest frakelnov je plačal Fink in tako sem se ga nadelal, da sem ležal potem ves dan.» Zmajal sem z glavo in dejal sam pri sebi: «Oče, odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo!»

(Loka pri Črnomlju.) Občina Loka je bila od nekdanj napredna in kot taka se je tudi pokazala pri zadnjih občinskih volitvah, ko je dobila SKS. 75 glasov, SLS. pa samo 55. Zato je dobila SKS. 9, SLS. pa 7 odbornikov. Pred volitvami smo ponudili SLS. kompromis in ji hoteli dati sedem odbornikov; ker je pa SLS. to odbila, je prišlo do volitve z gorenjim rezultatom. Ko je prišlo do volitve župana, pa je oden naših prestopil k nasprotnikom, vsled česar je prišlo do žreba, ki je odločil proti nam. SLS. je dobila župana in tri svetovalce, mi pa samo enega. Klerikalni starejšina je dejal tedaj, da je to božja volja. Toda božja volja je bila, da se je zgodila pomota, ker se je žrebalo, ne da bi se vršila ožja volitev. Pritožili smo se se pravočasno in prišlo je zato do nove volitve. Zopet je odločil žreb, sedaj pa je bila božja volja, da je odločil za nas in dobili smo župana in tri svetovalce, ki so tudi že prisegli. In tako je občina Loka v naših rokah.

(Zagradec.) V naši občini ima SKS. 8 in SLS. tudi 8 odbornikov. Zato je bil izvoljen za župana z žrebom pristav SLS. Na občinski seji dne 26. junija je bila na dnevnem redu tudi znana resolucija SLS. za avtonomijo. Pri glasovanju so vzdignili roke za resolucijo samo štirje odborniki, kljub temu pa je izjavil župan, da je polovica odbora glasovala za resolucijo. Nato so navzoči odborniki SKS. izjavili, da je to goljufija, ker je bil od SLS. eden odsoten. Na našo zahtevo se je zato zapisnik popravlil ter vpisalo, da je glasovalo za resolucijo le šest odbornikov. Župan pa se je navzlic temu bahal, da bo njegova resolucija vseeno podpisana. Vprašamo: ali sme župan samolastno proti volji odbornikov odločevati v občini, vprašamo vlado, ali misli take samolastnosti trpeti? Zahtevamo red in vlado naj ga napravi!

(Leskovec pri Krškem.) Pri občinski volitvi je dobila izmed 562 volilev SKS. 200, JDS. 130 in SLS. 232 glasov ter vsled tega prva 11, druga 8 in tretja 13 odbornikov. Pri volitvi občinskega zastopstva sta bila izvoljena za župana Franc Zesser v Krškem, za podžupana pa Andrej Pirc v Ravni, obo naša odlična pri-

staša. Svetovalec smo dobili mi 5, demokrati 4, SLS pa je odšla praznih rok. Vsi odborniki (11) so zavedni in odločni naši pristaši, zvesti in neomahljivi borilci za kmetijske pravice. Za vodstvo občine so vsi sposobni, ljudje na svojem mestu, kakršne ravno naša občina silno potrebuje. Trdno smo uverjeni, da spravijo občinsko gospodarstvo v red. Kako so klerikalci med vojno vse zavozili, je naravnost neverjetno. Človek se mora kar za glavo prijeti, če pregleduje občinske knjige. Pripomniti moramo, da se mnogo naših volilcev volitve ni udeležilo, ker so bili deloma izpuščeni iz imenika, deloma pa, ker so jih preslepili, češ da niso vpisani. — Pri županski volitvi so bili klerikalci v silni zadregi, ker niso imeli nobenega primerne kandidata za župansko mesto. Toda skoraj so si pomagali iz zadrege in se zatekli k demokratu, kjer so dobili za ponudbo županskega stolčka v osebi čevljarja Andreja Omerze renegata, ki je pristopil na njih stran. Toda zaman je bil njegov korak, ker njegovi novi zavezniki so ga pustili na cedilu. V osebi mizarja Arha iz Leskovca, so si izbrali namreč novega kandidata, ki pa je ostal z 12 glasovi v manjšini. Oba pogorela pramisljijeta sedaj o lepoti nedosegljivega županskega stolčka. Prav tako Prot s kimovci! V vodstvo občine spadajo sposobni in odločni možje, ki znajo samostojno misliti. Zategadelj živela «Samostojna kmetijska stranka»!

(St. Juri ob Taboru.) V «Slovenskem gospodarju» se je spravil nek nesramen dopisnik na našega vrliga tovarisa Plavšaka. V njegovi hinavski zagrizenosti se vidi njegova bol, ker mu ne more očitati nobenega nepoštenega dejanja, kakor se to pri njegovih vrstnikih more zgoditi. Pozivljemo dopisnika, naj nam raje pove, kam je izginila blagajna, odvzeta ob razsulu Avstrije vojakom, ki so se vračali z italijanske fronte. Dopisnik naj nam na to vprašanje odgovori, ker drugače povemo mi in pridemo na dan s stvarmi, ki gotovo ne bodo ljube gospodom z maslom na glavi.

(Vitan pri Središču.) Kratak, toda jednat odgovor «Slovenskemu gospodarju»! Uspeh občinske volitve je bil pri nas tak-le: Izmed 94 oddanih glasov jih je dobila SKS. 57, SLS. 37, potemtakem prva 10, druga 6 odbornikov. Za župana je bil izvoljen nato stari župan tovaris Ivan Tomažič, in sicer z 12 glasovi, torej tudi z glasovi pristašev SLS., za svetovalce pa sta bila izvoljena tovarisa Jožef Zadravec in Ivan Plohl. Izvolitev Tomažiča za župana je najlepši dokaz, da obsoja ljudstvo nesramne napade «Slovenskega gospodarja» in da slejkoprej popolnoma zaupa svojem staremu županu, ki je v težkih časih s tako verno vodil občino. Zato smatramo tudi za popolnoma odveč, da bi «Slovenskemu gospodarju» še posebe odgovarjali, ker vse v njem je tako umazano in tako podlo, da je človek resnično v nevarnosti, da se ne umaže rok, če se le dotakne njegovih lažljivih poročil. Naše čestitke občini, da si je izbrala tako dobrega župana in naše priznanje volilcem, da so zmagali pri volitvi. To je bil vsekakor najboljši odgovor na vse klevete nasprotnikov.

(Vpisovanje učencev v Ptuj.) V deško meščansko šolo v Ptuj se bodo vpisovali učenci v pisarni ravnateljstva dne 12. septembra od osmih do dvanajstih. Novinci naj v spremstvu staršev prinesejo s seboj izpričevalo ljudske šole v dokaz, da so dovršili najmanj pet razredov ljudske šole s povolnim uspehom, izpisek iz krstne knjige in domovnico pristojne občine. Sprejemni izpiti za prvi razred bodo v torek dne 13. septembra, in sicer od osmih do dvanajstih pismeni in od dveh do petih ustmeni.

(Koliko so vredne klerikalne izjave za avtonomijo) priča tudi naslednji primer: V občini Veliki Varnci pri Ptuj so vtihotapili klerikalci svojo znano avtonomistično izjavo, ki so jo občinski odborniki tudi podpisali, ker so bili o stvari napačno poučeni. Zaradi tega so sklicali pozneje, ko so se o vsej zadevi informirali, novo sejo, na kateri je bilo z veliko večino glasov sklenjeno, da se resolucija za avtonomijo razveljavi.

(Popravek.) V notici «Iz Prekmurja», priobčeni v 27. številki «Kmetijskega lista», naj se glasi 12. vrstica od zgoraj pravilno: «podlegli v rivaliziranju s sotovariši».

Politične vesti.

(Parlamentarno delo) počiva vsled počitnic. Po velikem boju za ustavo je to čisto naravno in razumljivo. Zato pa delajo sedaj tem intenzivnejše stranke, v katerih se pripravljajo vse za nov boj, ki bo posebno pri proračunski debati izbruhnil v zakonodajni skupščini. Kako stališče bo-

do zavzele tedaj posamezne stranke, kaka bo sestava tedajne vlade in kak naj bo program nove vlade, to so politična vprašanja najbližje bodočnosti.

(Posvetovanje strank.) Tako v demokratski kakor tudi v radikalni stranki zborujejo pridno posamezne skupine. Iz samostalcev, naprednjakov in hrvaško-srbske koalicije nastala demokratska stranka preprečuje le s težavo razkol med posameznimi skupinami. Del samostalcev nastopa odločno za to, da bi nastopila srbska samostojna stranka zopet pod lastno zastavo. Kragujevska skupina izdaja v ta namen že nov list «Polet».

(Tudi v radikalni stranki) se opazajo stare borbe. Stojan Protić konferira že na vse strani, da bi mogel razbiti sedanjo demokratsko-radikalno vlado in na njeno mesto postaviti novo vlado, v kateri bi imeli radikalci prvo besedo. V ta namen je konferiral Protić že v Zagrebu in Beogradu in verjetno je, da bo poizkušal svojo srečo tudi pri «Jugoslovanskem klubu». Geslo, ki naj bi združilo novo Protićevo vlado, je revizija ustave. Da bi se pod tem geslom moglo združiti opoziciionalne stranke, je sicer teoretično mogoče, dejansko pa vsled prevelikih nesoglasij med opoziciionalnimi strankami neizvedljivo. Zato je Protićeva akcija samo nevarna vaba za opozicionalce in spretno sondiranje terena s strani radikalcev in prav nič drugega.

(Revizija ustave) so po Protiću prevzeli tudi naši klerikalci. Ker se ne upajo odkrito nastopati proti državi, ker so prisiljeni ustavo spoštovati, zato pravijo, da priznavajo ustavo in da zahtevajo njeno revizijo. Tudi mi pravimo, da je treba ustavo še izpopolniti, da ne sme okameneti, toda da bi se večno prepirali le zaradi ustave, pa bi bilo škodljivo in kvarno. Naj najprej čas in življenje pokažeta napake ustave, potem šele bo izprememba ustave mogoča in potrebna. Sedanje vpitje klerikalcev po reviziji ustave pa nista nič drugega kakor grda demagogija in ponesrečen poizkus, prikriti poraz, ki so ga dosegli s svojim nasprotovanjem ustavi.

(Pridno zborujejo) tudi mohamedanci in zemljoradniki. V obeh klubih se opaža nagnjenje na levo, ki pa je le bolj trenutnega pomena.

(Za našo stranko) je položaj jasen. V prvi vrsti bomo vedno stremili za tem, da pride kmetiško ljudstvo do svoje veljave in podpirali vsako vlado, ki bo pošteno in dosledno šla po tej poti. Pri tem pa upamo, da se do prihodnjih volitev kmetiško gibanje razprostre po vsej državi, in sicer tako močno, da bo izšla kmetiška stranka vseeno končno, kako se imenuje — iz volitev vsaj tako močna, kakor je sedaj demokratska ali radikalna stranka. Toda za to je treba delati, kar vpoštevajte vsi, ki ste za napredek kmeta!

(Izpopolnitev vlade) se izvrši v najbližjih dneh. Za železniškega ministra bo imenovan Nikola Uzunović, za ministra agrarne reforme Krsta Miletić in za vojnega ministra general Zečević. Minister za prosveto Pribičević postane tudi notranji minister.

(Izprememba v pokrajinskih vladah.) Poverjenišva se povsod ukine. Na njih mesta pridejo delegati posameznih ministrstev. Za Slovenijo je do sedaj imenovan izmed delegatov šele eden, in sicer dosedanji poverjenik Adolf Ribnikar kot šef oddelka za socialno skrbstvo. Druga imenovanja se bodo izvršila v kratkem.

(Za kraljevega namestnika v Dalmaciji) bo imenovan dr. Metličić.

(Potrebna in važna naredba.) Finančni minister dr. Kumanudi je odredil temeljito reorganizacijo vseh naših obmejnih carinarnic. Tozadevna naredba, ki je že izdelana, se bo v kratkem izdala.

(Italijansko-jugoslovanska trgovinska pogajanja) so prekinjena. Kot vzrok se navaja bolezen italijanskega delegata, Luccioli. Toda to je le postranski razlog, kajti pogajanja so prekinjena iz stvarnih razlogov. Italijani hočejo izsiliti na vsak način iz nas za sebe, take pravice, kakoršnih jim mi nikakor ne moremo priznati. Posebno se vidi to v vpraša-

Okrožno tajništvo SKS. v Mariboru je sedaj v Jurčičevi ulici št. 7, v hiši restavracije Halbwidl. Uraduje se od 8. do 12. in od 2. do 6. ure. Pisma naslavljajte na tajništvo SKS. v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 7!

njih obrežnega paroplovnega prometa in obrežnega ribolova. Poleg tega pa je še dosti drugih vzrokov, ki onemogočujejo sporazum.

(Vprašanje boroške luke.) Po tajni klavzuli rapalske pogodbe pripadala luke Baroš in Delta brezsporno nam. Navzlic temu pa so zadnje dni uprizorili italijanski prenapetosti proti tej določbi dogovora tako gonjo, da je moral odstopiti laški zunanji minister grof Sforza. Njegov naslednik hoče laškim prenapetostem ugoditi in odvzeti nam to, kar nam je dal dogovor in kar mi neobhodno potrebujemo. Ker pa naš ministrski predsednik v tem oziru ni hotel popustiti, so se pogajanja z Italijo prekinila. Rapalska pogodba pomeni višek naše popustljivosti in če jo hočejo zrušiti Italijani, tedaj je pač jasno, da mi tako zelo nam kvarne pogodbe ne bomo podpisali nikdar več.

(Fašisti) so zrasli italijanski vladi že tako preko glave, da bi jih rada sedaj razpršila. Veliko vprašanje pa je, če bo imela laška vlada še toliko moči, da bo mogla namero tudi izvesti.

(Med socialisti in fašisti) so izbruhnili novi poboji. V Bresciji, Trevizu, Ortanovi in po drugih krajih je prišlo do krvavih spopadov, med katerimi je bilo na obeh straneh mnogo mrtvih in ranjenih, pa tudi zopet nekaj hiš požganih.

(Rimski parlament) se je sestal v ponedeljek dne 18. t. m. Nova vlada je podala takoj v začetku seje svoj program.

(Radi zavlačevanja izvedbe mirovne pogodbe z Bolgarsko) so protestirali Grki, Romuni in mi pri vrhovnem svetu zaveznikov.

(V Mali Aziji) se nadaljujejo boji med Grki in Turki. Grki poročajo o velikih svojih uspehih, v katere pa le malokdo veruje.

(V Rusiji je glad.) Patriarh Tihon se je obrnil na ves svet z nujno prošnjo, da rešijo Rusijo pred grozečim splošnim gladom. Enako prošnjo je poslal v svet tudi Maksim Gorki.

(Vsled grozeče lakote) je sovjetska vlada odpovedala vse pogodbe glede nakupa strojev in sklenila namesto njih pogodbe za nakup živil.

(Umrljivost v Rusiji) je grozovita. Lani je umrlo nad 12 milijonov ljudi, to je desetina vsega prebivalstva! Vse to je zasluga komunistov!

(Na Kitajskem) je bil silen potres, pri katerem je prišlo ob življenje na tisoče ljudi.

Pozor! Krajevni odbori, poskrbite za to, da se bo ob nedeljah povsod pred cerkvijo prodajalo naše glasilo „Kmetijski list“, kajti kmet da težko naenkrat 50 K, mnogo lažje pa po eno krono za posamezno številko! Pomnite, da je list močno orožje v našem težkem in trdem boju! Sovražniki so brezobzirni. Vsi — klerikalci, liberalci, socialisti, komunisti — so proti nam in vsi se trudijo, da bi razbili našo organizacijo, ker jim je res nevarna. Na vztrajno delo tedaj vsi, ki vam je na srcu kmetiška dobrobit! V vsakem kraju se bo pač našel dobrotnik, ki bo žrtvoval na teden kakih deset kron za prodajalca lista. Najbolje pa je seveda, če celotni krajevni odbor to preskrbi. — Krajem, ki iz svojega nagiba list na omenjeni način že razprodajajo, pa vsa čast in hvala!

Preskrbimo se s krmo!

Letošnja košnja sena je v splošnem zelo slabo izpadla. Take tožbe slišimo povsod, posebno na Dolenjskem. Da si prihranimo suho krmo za zimski čas in da varčujemo z ze-

leno krmo, katero bi sicer lahko posušili, je treba, da se naši kmetovalci poprimajo setve strniščnih krm-skih rastlin, katere dajejo zadostno množino krme do jeseni.

Po drugih krajih, zlasti v severnih državah, kakor na Češkem, Nemškem i. dr., je setev strniščne krme močno razširjena. Zakaj se ne bi tega tudi mi v izdatni meri poprijeli, ko imamo vrhu tega žetev za 14 dni prej in ko tudi zima nastopi pri nas pozneje kakor na severu, vsled česar ima rastlinstvo cel mesec več časa za svoj razvoj. Zato bi bilo zelo hvaležno, če bi naši kmetovalci ukoristili svoja zemljišča s sejanjem druge žetve, ajde in okopavin kot strniščnega korenja in repe. Zakaj se ne bi potrudili, da bi nasejali po spravljenem ovsu in spravljeni pšenici še krmne rastline.

Najprikladnejša rastlina za strniščno setev je pri nas koruza, ki nam dá obilo sočnate sladke krme, ki jo živina do pozne jeseni rada žre. Drugi taki rastlini sta še grašica in grah. Beli grah je primeroma drag in bolj je, ako se vseje črni grah ali peluška, ki rdeče cvete. Ker imata te dve rastlini mehka stebila in radi poležeta, se priporoča mešati ju z ovsom ali z ržjo, kar navadno delajo v severnih državah, oziroma pri nas s koruzo. Koruzo ne bi smeli pregosto sejati, tako da bi imela grah in grašica dosti prostora in svetlobe za svoj razvoj. Ker se te dve rastlini ovijata po trdih steblih, se ovijata tudi po koruzi, zrastle zelo visoko ter napravita veliko množino najboljših krme. Ako ne razpolaga eden ali drug kmet z grahom ali grašico, si more pomagati tudi z ajdo, katere primeša koruzi eno tretjino. Mlada, cvetoča ajda, pomešana med koruzo ali drugo krmo, nikakor ne škoduje v tisti meri, kakor si naši kmetje domišljujejo, posebno pa ne mlečnosti. Ako ne moremo vse krme porabiti, oziroma, ako bi koruza pozebla, se pokosi in se jo pusti oveneti ter spravi nato v kozolce, kjer jo posušimo na isti način kakor deteljo, ki nam služi pozimi kot izvrstna krma za delavno, pitovno krmo tudi mlečno živino. Ako bi nameraval kdo na tako zemljišče sejati še ozimino, bo imel tudi še dosti časa za pripravo zemlje, ki bo v boljšem in godnejšem stanju, zlasti pa bomo dobili boljši pridelek, kakor na nepreoranem strnišču, če bomo krmnim rastlinam prignojili s hlevskim gnojem. Poleg teh rastlin sejejo ponekod še belo ogrščino, lupino itd. Pripomniti moram, da obogate metuljnice, grašica, lupina itd. zemljo z dušikom ter da jih sejemo tudi tam, kjer nimajo dosti hlevskega gnoja in ga nadomeste z zelenim gnojenjem, da tako rastlinstvo povaljajo in zaorjejo. Zategadelj vsakemu umnemu kmetovalcu priporočam, naj se poprime tega nasveta, katerega dajem iz lastne praktične izkušnje.

Fran Malasek na Grmu.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Kmetijski svet.) Naše poljedelsko ministrstvo je izdalo zadnje dni pravilnik glede ustanovitve kmetijskega sveta, ki naj bo strokovni posvetovalni organ poljedelskega ministrstva. Za razvoj vsega kmetijstva bo kmetijski svet največje važnosti in obenem dokaz, kako globoko pojmuje minister Pucej svoje naloge. Kmetijski svet bo štel 30 članov, 12 jih bo imenoval minister izmed uradnikov poljedelskega ministrstva, 18 pa razne kmetijske organizacije; po enega člana bosta imenovali poljedelski fakulteti v Beogradu in v Zagrebu, do čim bi volil glavni zadrugi Savez dva člana. Člani sveta bodo dobivali dnevnice ob priliki sej in tudi potni stroški se jim bodo povračali. Članstvo sveta bo trajalo dve leti. Seje se bodo morale izvršiti najmanj enkrat na leto, dnevni red sej pa bo moral biti razglašen in dostavljen članom deset dni pred sejo. Za upravne posle kmetijskega sveta se bo ustanovila posebna pisarna. Kmetijski svet ne bo imel pravice, da bi posloval direktno s strankami, ampak vse vloge na kmetijski svet se bodo smatrale za vloge na poljedelsko ministrstvo. Pozdravljamo novi svet in upamo, da bo izpolnil nade, ki jih stavita nanj njegov ustanovitelj in vse kmetijsko ljudstvo.

(Veliki semenj v Ljubljani) je zaradi stavke mizarskih delavcev preložen na čas od dne 3. do dne 12. septembra.

(Vinski oddelek na ljubljanskem velesemmju.) Na ljubljanskem velesemmju, ki bo od dne 3. do dne 12. septembra, bo v posebnem vinskem oddelku paviljona «G» razstavljenih čez 150 raznih izbranih vinskih vrst iz najboljših štajerskih in kranjskih vinskih gor. Vina se bodo točila v razstavnem prostoru po kozarčkih, tako da bo mogel vsak obiskovalec in interesent pokusiti različne vrste ter obenem skleniti s producenti tudi kupčijo. Na ta način si bo lahko marsikateri gostilničar, oziroma vinski trgovec, prihranil mnogo časa in stroškov, ki bi jih moral drugače žrtvovati za potovanje in iskanje dobre kapljice po raznih vinorodnih krajih. Razstavljalci-producenti bodo razvidni iz posebnih seznamov. Nadaljnja tozadevna pojasnila daje v Ljubljani g. višji kletarski nadzornik Fr. Gombač (Dunajska cesta 38) in «Kmetijska družba za Slovenijo», v Mariboru pa vinarski odsek.

(Kako se tke.) Kdor se zanima za tkanje, naj pride na ljubljanski velesemm, kjer bo poseben oddelek za belokranjsko domačo obrt, na katerega posebno opozarjamo somišljenike širom slovenske domovine. Tkalo se bo platno, tanko in debelo, laneno, konopneno in bombaževinasto, dalje trpežni traki za vezanje vreč in drugih stvari. Kmetiskemu ljudstvu bo dana prilika, da si natanko ogleda vse to na sejm, kjer bodo Belokranjci vse to delale. Na te stvari opozarjamo zlasti prebivalce onih krajev, kjer se še seje lan in prideluje predivo. Belokranjske statve so sila priročne in izdelovanja platna se je lahko priučiti. Razstavo teh stvari vodi delavni naduštjel Božo Račič v Adlešičih. Zanimali se bomo za to zadevo, ker je vredna in potrebna paznje z gospodarskega stališča.

(Naša vojna odškodnina.) Našim zastopnikom se je posrečilo doseči, da dobi Srbija od nemške vojne odškodnine pet odstotkov, dočim je bilo prej določeno, da dobe vse države male antante skupno le šest in pol odstotkov.

(Cene na južni železnici.) Od 1. 1914. so se cene na južni železnici tako-le zvišale: Za blagovni promet: v Avstriji povprečno 34krat, na Madžarskem povprečno 26krat in v Jugoslaviji povprečno 29krat; za osebni promet: v Avstriji povprečno 10krat, na Madžarskem povprečno 20krat in v Jugoslaviji povprečno 17krat. Če vpoštevamo valutno razliko, tedaj znašajo dandanes cene na južni železnici z ozirom na predvojne cene za blagovni promet v Avstriji 26, na Madžarskem 22 in v Jugoslaviji 88 odstotkov, to se pravi, da plačujemo torej prav toliko, kakor v mirnem času; za osebni promet pa znašajo ti odstotki v Avstriji 8, na Madžarskem 17 in v Jugoslaviji celih 52 odstotkov. Številke same govore dovolj!

(Nov papirnati drobiž) po 25 par ali eno krono pride v promet.

(Kako je kolkovati račune?) Račune do zneska 20 kron je kolkovati z osemvinariskim, do 100 kron z 40vinariskim, do 1000 kron z 80vinariskim in čez 1000 kron z dvekronskim kolkom.

(Vrednost denarja.) Dolarji od 148 do 149 kron, avstrijske krone okoli 23'50 vinarjev, levi 152 vinarjev, carski rublji od 34 do 36 vinarjev, češke krone okoli 2'06 naše krone, laške lire od 7'30 do 7'35 naše krone, nemške marke od 2'12 do 2'13 naše krone, turške zlate lire okoli 5'90 in grške drahme od 1'90 do 1'95 naše krone.

(Poštni zavitki) ki vsebujejo tekočine, se sprejemajo le, če se nahajajo posoda v močnem lesenem zaboju.

(Avtomobilna zveza) je bila otvorjena dne 9. t. m. med Mariborom—Sent Lenartom—Radgono—Slatino—Radenci—Mursko Soboto—Beltinci in Dolnjo Lendavo. Odhod iz Dolnje Lendave ob petih, prihod v Maribor ob 9'30; odhod iz Maribora ob dveh popoldne, prihod v Dolnjo Lendavo ob 6'50 zvečer.

(Na Gorenjskem) se otvorila avtomobilni zvezi Kranj—Jezerško in Lesce—Bled.

(V Jevnici, občina Kresnice) se je dne 16. julija otvorila poštna nabiralnica. Pisma se bodo pobirala ob ponedeljkih, sredah in sobotah.

(Izvoz konj.) Kakor znano, je dovoljen izvoz 5000 lahkih konj. Od teh jih kupi Grška 2000, ostalih 3000 pa se razdeli tako, da se jih izvozi preko Maribora 1000, preko Rakeka 500, preko Subotice 1000 in preko Dževdželija 500.

(Ne sitnarite!) Izvoz konj je jasno dovoljen in na carinarnicah tudi nihče o tem ne dvomi. Toda sitnosti delajo vseeno in to celo veterinarski organi. Ne sitnarite, ker s svojimi sitnostmi zapravljate ljudski denar! Zapomnite si to, gospodje!

(Na Madžarsko) je dovolil poljedelski minister svoboden izvoz svežega grozdja, svežega in predelanega sadja, zelenjave, krompirja, vina in šampanjca.

(Carina na sladkor ne bo zvišana.) Finančni svet je odbil prošnjo neke domače sladkorne tvornice, da se zvišaj carina na uvoz sladkorja.

(Nova pridobitev.) Na prošnjo poljedelskega ministrstva je sklenilo ministstvo za prosveto uvesti v osnovnih šolah pouk v vinarstvu in sadjarstvu, seveda samo v tistih krajih, kjer je vinoreja ali sadjarstva dobro razvita. V prvi vrsti pride v poštev Slovenija.

(Čevljarska gospodarska zadruga) se je osnovala za Selško dolino v Železniki. Namen zadruge je skupno nakupovanje sirovin in razpečevanje čevljev. V doglednem času pa se ustanovi tudi skupna delavnica.

(Razstava sadja v Beogradu) priredi letos Srbsko poljedelsko društvo.

(Razstava malih poljedelskih strojev) je bila v dneih od 10. do 12. julija v Bukarešti. Spricho agrarne reforme dobivajo mali poljedelski stroji vedno

večji pomen, vsled česar je bila razstava zelo umestna.

(IV. poročilo „Hmeljarskega društva za Slovenijo.“) Zalec (Savinska dolina), sredi meseca julija 1921. Od našega zadnjega poročila je nastalo ugodnejše vreme in vsled tega se je stanje hmeljske rastline izdatno izboljšalo; vendar izgleda tako, kakor bi hoteli iz mokrote in mraza preiti v sušo in vročino, ker od začetka tega meseca je le enkrat neznatno deževalo. Imamo sicer skoro vsak dan male nevihte, vendar brez posebne padavine. Pomankanje mokrote se že opaža na nekaterih poljskih rastlinah (fižolu). Golding-hmelj cvete in pozni hmelj prehaja v cvet. O hmeljski trgovini ne moremo kaj posebnega poročati. — Društveno vodstvo.

(Živinski sejem v Ljubljani.) Mesečni živinski sejem je bil zelo živahen. Na sejem se je prignalo 585 konj, 35

volov, 96 krav, 26 telet in 203 majhni prasiči. Najnižja cena za konje je bila 4000 kron. Vole je nakupoval neki eksporter, in sicer po ceni od 16 do 21 kron za kilogram žive teže. Par pomladanskih prasičkov je stal 1200 kron.

(Češki trg za meso.) V Pragi se plačujejo te-le cene (v čeških kronah): za volovsko meso: sprednji del od 10 do 14 kron, zadnji del od 14 do 17 kron, za bikovo meso od 10 do 13 kron, za svinjsko meso od 22 do 23 kron, za meso mladih volov in junic pa od 10 do 12 kron.

(Nova rastlina za produkcijo sladkorja) V južni Ameriki je našel nemški generalni konzul Ginter rastlino, ki vsebuje velike množine snovi, podobne saharinu. Ginter poroča, da je sladkor, izdelan iz te rastline, tridesetkrat slajši kakor navadni sladkor in da zadostuje košček v velikosti graha za osladičev čaše kave.

(Ponarejeni bankovci.) Na Dunaju so zasledili veliko število ponarejenih čeških bankovcev po 500 kron.

(Na Madžarskem) je bilo zamenjanih bankovcev za 300 milijonov več kakor pa jih je bilo sploh žigosanih. Vsi ti bankovci so bili torej ponarejeni in vtihotapljeni z Dunaja.

(Na Češkem stavkajo bančni uradniki.) Stavka je zelo dobro organizirana in ustavljena je delo skoraj v vseh čeških bankah. V Moravski Ostravi so navalili stavkujoči uradniki na mestno banko in jo s pomočjo delavstva zasedli. Policija je bila brez moči. Bančni uradniki izjavljajo, da ne odnehajo od stavke, dokler niso dosegli vseh svojih zahtev. Govore, da hočejo železničarji prisiliti bančnim uradnikom s splošno stavko na pomoč.

(Padanje cen v Italiji.) V Italiji so splošno padle cene za 30 odstotkov. Izdelana moška obleka velja 250 do

300 lir (okoli 2000 naših kron), najboljši čevlji 80 lir (okoli 580 naših kron). Cene se niso znižale le za manufakture, ampak tudi za poljedelske pridelke.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(«Slovensko obrtno društvo v Brežicah») priredi za brežiški okraj «I. obrtno razstavo» od dne 14. do dne 21. avgusta t. l. za izdelke mojstrov, pomočnikov in vajencev. Razstava bo v «Viški dvorani» brežiškega gradu. Dne 21. avgusta ob štirih popoldne pa bo zaključek razstave združen z veliko ljudsko veselico.

Kapital: K 20.000.000

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6.000.000

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPT-

NO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSE BANCNE TRANSAKCIJE

NAJKULANTNEJE

DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

15 vagonov dobrega travniškega sena za konje

potrebuje trgovec A. Hotko v Žužemberku. Ponudbo je poslati franko vagon Stična.

Trgovina z mešanim blagom A. Hotko v Žužemberku **učenca** iz pospreme v uk štene hiše in z dobro šolsko izobrazbo.

Prodaja se enonadstropna hiša s hlevom, vrtom in dobrim vodnjakom, pripravnost za vsako obrt. V bližini je tudi vodna moč na razpolago. — Več pove Frano Ambrož, posestnik in mesar v Lahovčah št. 35, p. Komenda.

Pohištvo,

primerno za vse sloje, trpežno izvršeno, in po ceni, kakor tudi vsakovrstna tapetniška dela priporočata brata Sever v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej).

Kupujemo suhe gobe

ter priporočamo vsakovrstna semena za poletje in jesen **Sever & Komp.** v Ljubljani, Wofova ulica št. 12.

Za sedanjo setev

priporočam ajdo, korazo, grahoru in rdečo deteljo. **Fran Pogačnik** v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36.

Hlode

smrekove, mecesnove, borove, hrastove in druge kupuje po najvišjih cenah trdka

Lavrenčič & Co.,

lesna industrija in trgovina **Ljubljana,** Dunajska cesta št. 47.

Svinjerejci in živinorejci!

Zanesljivo učinkujoče odvrtačilno sredstvo proti svinjski kugi, rdečici, kugi na parkljih goveje živine itd. je

Svin.

Cena zavitku 40 K.

Dobiva se v medic. drogeriji

„ADRIJA“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 5.

Mlinarji!

Ali že veste, da dobite najboljša

mlinska sita

vseh vrst in števil kakor tudi

mlinske kamene

najceneje pri J. DOLINARJU na Svetju

pri Medvodah?

Trgovina z železnino

Erjavec & Turk

„pri zlati lopati“

v LJUBLJANI, Valvazorjev trg št. 7

nasproti križanske cerkve (prej Hammer-

schmidt-Mühleisen).

Zaloga cementa in karbida.

Edina razprodaja vseh vrst specialnega

mavca (gipsa)

za vso kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev tvornice Stanz, Kindberg, Semmering, Schottwien, Puchberg, Ausseewiese i. dr. nudi po najnižji ceni iz svojih zalog v Ljubljani, Osijeku, Novem Sadu in Zemunu **KOSTA NOVAKOVIČ**, veletrgovina mavca v LJUBLJANI, Zidovska ulica št. 1.

Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 16

se priporoča za naročila vizitk, trgovskih

pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

Bakrene kotle

za kuhanje žganja, od 30 do 300 litrov, izdeluje in razpošilja po najnižjih cenah

Lovro Tomažič v Mariboru,

Sodna ulica št. 24.

Iz Havra v Ameriko

samo 6 dni.

Edino najkrajše črte preko Havra,

Cherbourg in Antwerpna v New York.

Vozne listke in zadevna pojasnila izdaja

edino koncesionirana potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani,

Kolodvorska ulica šte. 41,

blizu glavnega kolodvora.

Stroji za obdelovanje lesa.

TURBINE.

ZVONOVI.

Strojne tovarne in livarne, d. d.

Ljubljana.

Yplačena delniška glavica

K 30.000.000—

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obreduje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.